

Konvencija Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja

Seksualno iskorištavanje i seksualno zlostavljanje među najtežim su oblicima nasilja nad djecom. Prema UNICEF-u, svake se godine u „seksualnoj industriji“ iskorištava oko 2 milijuna djece. Na internetu se može naći više od milijun slika 10-20.000 djece koja su seksualno zlostavljana. Identificiran je samo mali broj takve djece. Većina ih je nepoznata, napuštena i vjerojatno još uvijek izložena zlostavljanju.

Ne postoje statistički podaci o razmjeru seksualnog zlostavljanja djece u Europi, međutim, poznato je da postoji velika neusklađenost između broja prijavljenih slučajeva i stvarnog broja slučajeva. Podaci koje imamo ukazuju da se u Europi najviše slučajeva seksualnog zlostavljanja djece događa u obitelji i to od strane osoba bliskih djetetu ili osoba iz njegova društvenog okruženja. Zaštita djece od nasilja, a posebno seksualnog nasilja, dugoročni je prioritet Vijeća Europe.

Koja je svrha Konvencije?

Nova Konvencija Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja velik je iskorak prema sprječavanju seksualnih delikata nad djecom, kaznenom progono počinitelja i zaštiti djece žrtava.

Zaštita djece u središtu je ove Konvencije. Ona je u potpunosti usmjerena na poštovanje prava djece, osiguranje njihove dobrobiti, prepoznavanje njihovih stavova, potreba i briga te neprekidno djelovanje u njihovu najboljem interesu.

Što Konvencija traži od država?

Mjere prevencije

- ▶ pozorno ocjenjivati, zapošljavati i obučavati osobe koje rade u kontaktu s djecom;
- ▶ osigurati da djeca postanu svjesna rizika seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja te načina na koji se mogu zaštititi;
- ▶ osigurati redovito nadzirane mjere intervencije za počinitelje i potencijalne počinitelje, usmjerene na sprječavanje seksualnih delikata nad djecom.

Mjere zaštite

- ▶ uspostaviti programe za potporu žrtvama i njihovim obiteljima. Uspostaviti terapijsku pomoć i žurnu psihološku skrb;
- ▶ poticati na prijavljivanje sumnji na seksualno iskorištavanje ili seksualno zlostavljanje;
- ▶ uspostaviti telefonske i internetske linije za pomoć i pružanje savjeta.

Mjere kaznenog zakonodavstva

- ▶ osigurati da određene vrste ponašanja budu zakonom predviđene kao kaznena djela, kao što je upuštanje u seksualne aktivnosti s djetetom mlađim od zakonske dobi za takve aktivnosti;
- ▶ kriminalizirati ponašanje koje koristi nove tehnologije, a posebno internet, za seksualno nasilje nad djecom, kao npr. vrbovanje djece u seksualne svrhe;
- ▶ uspostaviti zajedničke jasne kriterije za osiguranje uspostave učinkovitog, razmjernog i odvraćajućeg kaznenog sustava;
- ▶ prikupljati i pohranjivati podatke o osuđivanim počiniteljima seksualnih delikata nad djecom.

Istražni i sudski postupci naklonjeni djeci

- ▶ osigurati dobru zaštitu djece tijekom sudskih postupaka kako se doživljena trauma ne bi povećala;
- ▶ zaštititi privatnost, identitet i ugled djece žrtava;
- ▶ uspostaviti mjere prilagođene potrebama djece žrtava, poštujući prava djece i njihovih obitelji;
- ▶ ograničiti broj intervjua s djecom žrtvama, osigurati da se oni odvijaju u okruženju koje umiruje te uz prisutnost stručnjaka koji su prošli izobrazbu u tu svrhu.

Nadzor

- ▶ uspostaviti poseban nadzorni mehanizam kako bi se osigurala provedba Konvencije. To će osigurati poštovanje Konvencije od strane država te jamčiti njenu dugoročnu učinkovitost.

Koja su kaznena djela obuhvaćena?

Konvencija u člancima 18.-23. opisuje ponašanja koja predstavljaju seksualno iskorištavanje i seksualno zlostavljanje.

Ovo je prvi puta da je neki međunarodni dokument prepoznao i kriminalizirao kazneno djelo seksualnog zlostavljanja. Istraživanje je pokazalo da seksualno zlostavljanje djece od strane osoba koje poznaju i s kojima se druže predstavlja jedan od psihološki najštetnijih oblika seksualnog nasilja nad djecom, koje ima dugoročne posljedice za žrtvu. Konvencija kriminalizira slučajeve seksualnog odnošaja odrasle osobe s djetetom, a posebno u slučaju uporabe sile ili prijetnje.

Osim toga, Konvencijom je predviđena i kriminalizacija sljedećeg:

▶ kaznena djela vezana uz dječju prostituciju;

Potražnja za dječjom prostitucijom u velikom je porastu te je često povezana s organiziranim kriminalom i trgovinom ljudima. Konvencija uspostavlja vezu između potražnje i ponude za dječjom prostitucijom, zahtijevajući kaznenopravne sankcije i za osobe koje „vrbuju“ i za osobe koje „koriste“ usluge dječje prostitucije.

▶ kaznena djela vezana uz dječju pornografiju;

Konvencijom se kriminalizira proizvodnja, ponuda, distribucija, posjedovanje i pregledavanje dječje pornografije na internetu.

▶ vrbovanje djece u seksualne svrhe;

Vrbovanje je po prvi puta uključeno u neki međunarodni dokument, odražavajući zabrinjavajuću pojavu seksualnog zlostavljanja djece pri susretu s odraslim osobama s kojima je prvi kontakt uspostavljen putem interneta, a posebno u internetskim pričaonicama ili igraonicama. Izraz „vrbovanje“ odnosi se na pripremu djeteta za seksualno zlostavljanje, motivirano željom za iskorištavanjem djeteta u svrhu zadovoljenja seksualnih potreba.

Koga se može kazniti?

Konvencijom je predviđen kazneni progon svake osobe koja počinji kazneno djelo predviđeno Konvencijom. U pogledu najtežih kaznenih djela, čak i ako je djelo počinjeno u inozemstvu u zemlji u kojoj se takvo ponašanje ne smatra kaznenim djelom, počinitelj podliježe kaznenom progonu po povratku u zemlju čiji je državljanin. Svrha ove odredbe je suzbijanje pojave dječjeg seksualnog turizma.

O Vijeću Europe

Osnovano 1949. godine Vijeće Europe nastoji razviti zajednička i demokratska načela utemeljena na Europskoj konvenciji o ljudskim pravima i ostalim referentnim dokumentima o zaštiti pojedinaca, uključujući i djecu.

Program „Izgradnja Europe za djecu i s djecom“ pokrenut je u svrhu osiguranja i promicanja ljudskih prava djece te zaštite djece od svih oblika nasilja.

Izgradnja Europe za djecu i s djecom

Vijeće Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
www.coe.int/children
children@coe.int